

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	August 2022 - juni 2025
Institution	College360, Handelsgymnasiet Silkeborg
Uddannelse	HHX
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Vibeke Bruun Hansen
Hold	HHX3D

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Mediehistorie og journalistik, del 1: Dokumentaranalyse (grundforløbet)
Forløb 2	Kommerciel kommunikation – reklameanalyse (primært 1. år)
Forløb 3	Familien – introduktion til fiktionsanalyse (primært 1. år)
Forløb 4	Mediehistorie og journalistik, del 2 (2. år)
Forløb 5	Danmark i krig (2. år)
Forløb 6	Det moderne gennembrud (primært 2. år)
Forløb 7	Det 21. århundredes litteratur (2. og 3. år)
Forløb 8	Litteraturhistorisk forløb (3. år)
Forløb 9	Retorik (3. år)
	<i>Ud over de nævnte materialer under de forskellige emner har disse bøger været brugt som grundbøger:</i> <i>Mundtligt: I-bogen "Håndbog til dansk" af Ole Schultz Larsen (Systime)</i> <i>Skriftligt: I-bogen "Guide til skriftlig dansk" af Krogh, Haugaard Thomsen og Düring Nielsen (Systime)</i> <i>Antal lektioner og fordybelsestid fremgår af de enkelte forløb. Den fordybelsestid, der ikke fremgår af forløbene eller er afviklet på 3. år i form af træning af diverse eksamensopgaver, har været brugt til mindre skriveøvelser for at træne indledninger, skriftlig argumentation, essayistisk sprog, romantisk skrivestil o-lign. eller afleveringsopgaver, der ikke har været direkte knyttet til emnerne.</i>

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 1	Mediehistorie og journalistik, del 1: Dokumentaranalyse
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har fungeret som en introduktion til dansk på HHX + dokumentaranalyse, mere specifikt fakta- og fiktionskoder samt filmiske virkemidler. Det er afviklet i grundforløbet og bygget op omkring ét værk. Forløbet er mundet ud i to produkter, en mundtlig fremlæggelse for klassen og en skriftlig analyse af værket, udarbejdet i grupper. Dokumentargenren har været genstand for analyse i et senere forløb på 2. år samt i det skriftlige arbejde, primært på 3. år
Faglige mål	Eleverne skal primært kunne: -udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt -demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge -anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere -analysere og vurdere ikke-fiktive tekster -demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger -navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation -demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Kernestof	-billeder, film og øvrige multimodale tekster -mindst seks værker med genremæssig og historisk spredning -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder -litteratur-, sprog- og mediehistorie.
Anvendt materiale.	Samlet omfang af forløbet i undervisningstid: 10 Samlet omfang af forløbet i fordybelsestid: 5 (+ 5-10 på 3. år) Kernestof: Sekundærlitteratur: Kapitler i i-bogen "Håndbog til dansk" af Ole Schultz Larsen, Systime: -Kapitel 5.2 om dokumentarfilm/fakta- og fiktionskoder -Analysevejledning 11, "Medieanalyse af dokumentarfilm" -Oversigt til film om filmiske virkemidler Primærlitteratur:

	Dokumentaren "Kandis for livet", instr. af Jesper Dalgaard (2021) (VÆRK) Supplerende stof: Nyhedsindslaget "Den perfekte statsminister", DR1 d. 30.5. 2015 (i I-bogen "Den iscenesatte virkelighed", Systime) Diverse filmklip til illustration af filmiske virkemidler Skriftligt arbejde: "Fuck om jeg dør ung", uddrag fra dokumentarserien "Dødelige drømmekroppe", DR1, 2023 (en del elever, 3. år) "Jens skød sig selv i hovedet som tiårig og overlevede", dokumentar fra dr.dk, 2018 (en del elever, 3. år)
Arbejdsformer	Introduktionen til dokumentaranalyse i første del af forløbet er afviklet som klasseundervisning, suppleret med små øvelser i par/grupper. Selve dokumentaranalysen har været organiseret som differentieret projektarbejde i grupper med afsluttende præsentation for klassen. Sidst i forløbet har der været afholdt skrive-workshop, og eleverne har efterfølgende udarbejdet en skriftlig analyse af dokumentarfilmen i grupper

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 2	Kommerciel kommunikation – reklameanalyse
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har været tredelt: Del 1 (reklamefilmsanalyse og markedsføring på de sociale medier) har fungeret som optakt til første tværfaglige studieområdeforløb i fagene Afsætning, Dansk og Engelsk – med fokus på markedsføring, inkl. produktion og metarefleksion over egen reklamefilm til et engelsksproget marked – med bevidsthed om kulturelle forskelle. Derfor er eleverne også kort blevet introduceret til dansk kultur Del 2 har suppleret dette med bl.a. en skriftlig opgave, analyse af faste reklamer og diskussion af disses relevans i 2023. Derudover er der i denne del afholdt en blokdag med fokus på at udarbejde en fortolkningshypotese og lave en indledning til en skriftlig komparativ medieanalyse af to reklamefilm. Del 3 har været en repetition af metoden i form af en værklæsning (se nedenfor)
Faglige mål	Eleverne skal kunne: -udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt -demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge -anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og gen-rebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere -analysere og vurdere ikke-fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger -demonstrere kendskab til digitale mediers indhold og funktion samt indsigt i tilhørende etiske problemstillinger -demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder
Kernestof	Primært dette kernestof: -dansk sprog, herunder sproglig variation og sprog anvendt i private, faglige og professionelle sammenhænge - billeder, film og øvrige multimodale tekster -sagtekster, herunder journalistik, politiske tekster, kommerciel kommunikation og øvrige erhvervsrelaterede tekster -digitale kommunikationsformer, herunder sociale medier -svenske og norske tekster på originalsprog

	-litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder -litteratur-, sprog- og mediehistorie
Anvendt materiale.	Samlet omfang af forløbet i undervisningstid: 25 lektioner á 60 minutter + tid i SO1-projekt Samlet omfang af forløbet i fordybelsestid: 17 timer Hvor intet andet er angivet, er der tale om kernestof Sekundærlitteratur: I i-bogen "Håndbog til dansk" af Ole Schultz Larsen: -kap 5.6: Reklamer -kap 4.9: Appelformer -kap. 9: Billedanalyse -kap. 13: Medieanalyse af trykte reklamer -kap. 12: Medieanalyse af spillefilm (i forbindelse med hybridgenre-værklæsning) -kap. 14: Medieanalyse af reklamefilm I i-bogen "Guide til skriftlig dansk" af Lundgren, Thomsen og Düring Nielsen, Systime: -kapitlet "Skriv din opgave" -kapitlet "Analyse, sammenligning og vurdering" I i-bogen "Dig og digital dannelse i dansk" af Petersen og Larsen, kapitlerne: -Push og pull kommunikation på de sociale medier -Influencer marketing -Brand communities. Mette Bærbach Bas: "Hverdagsdansk: Dansk kultur er ekstrem – her er hvordan", d. 16.2. 2019, Pov.international's hjemmeside: https://pov.international/dansk-kultur-er-ekstrem/ (supplerende stof) Artiklen "Tilflyttere i Danmark: Her er 37 ting, vi ELSKER danskerne for", Magasinet's ALT's hjemmeside d. 6.9. 2019: https://www.alt.dk/artikler/tilflyttere-det-elsker-vi-ved-danskerne (supplerende stof) Noah R. Krog: "4 fordele ved traditionel print markedsføring", Finansbladet d. 30.7. 2020: https://finansbladet.dk/4-fordele-ved-traditionel-print-markedsfoering/ (supplerende stof) Primærlitteratur:

	Reklamefilm: Sundhedsstyrelsens reklamefilm "Stå sammen – det vilde vesten" (2022): https://www.youtube.com/watch?v=tZTBUIRN4bg "Carlsberg, The Danish Way" (2017): https://www.youtube.com/watch?v=jrSC4K1qQ1M Mspa-reklamefilm "Naboen" (2019 - NORSK): https://www.youtube.com/watch?v=3T4Ngjo0B9s Reklamefilm for Aalborg kommune (2017): https://www.youtube.com/watch?v=-EKFwsCNE8k (skrivedag + lille skriftlig aflevering) Reklamefilmen "Naturens rige" for Ringkøbing-Skjern kommune (2015): https://www.youtube.com/watch?v=-ubgyuhnP74 (skrivedag + lille skriftlig aflevering) "SAS – What is truly Scandinavian – absolutely nothing" (2021): https://www.youtube.com/watch?v=enlcOaVZD14 (skriftlig aflevering) McDonald's miniserie "Alt ændrer sig" (2024): https://www.youtube.com/watch?v=Hlgik_HLQ0U&list=PL4caYjc61SR2MWTgn-jPMbm3nUOvggmAM (VÆRK) (3. år) Faste reklamer: Reklame for OK benzin, "Støt lokalsporten til bedre træningsforhold" Reklame/meme: "Why Is Dentistry Important?": https://freemansmiles.com/dentistry-is-important/ (supplerende stof) Roccamore Rebel-reklamekampagne 2021-23: https://www.roccamore.com/pages/roccamore-rebel-2021 -Diverse selvvalgte faste reklamer (projektarbejde) Derudover i forbindelse med SO1: Udarbejdelse af manuskript, storyboard og reklamefilm for selvvalgt produkt samt efterfølgende redegørelse for de filmtekniske valg mv. Skriftligt arbejde: "Forelsk dig. Risikér dig. Slå dig. Rejs dig. Glæd dig", kampagnefilm fra Aarhus Universitets Facebook-side, 2020 (3. år, en del elever) "Et sundt forhold til sundhed", reklamefilm fra Fitness Worlds YouTube-kanal, 2020 (3. år, en del elever) Essay om reklamers indflydelse på individ og samfund (en del elever, 3. år)
Arbejdsformer	Klasseundervisning, par-, gruppe- og (et mindre) projektarbejde, kreativ opgave samt skriftlig aflevering og processkrivning på skrive dag

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 3	Familien – introduktion til fiktionsanalyse
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har dels fungeret som en introduktion til fiktionsanalyse, dels tematisk haft fokus på dansk kulturhistorie, som den kommer til udtryk i udviklingen indenfor familien (værdier, familieformer mv.). Mundtligt og skriftligt arbejde har været integreret, og der har været afholdt en skrive dag med fokus på faglig argumentation/opbygning af et afsnit i en skriftlig analyse. Forløbet er i starten af andet år afsluttet med introduktion til kortfilmsanalyse
Faglige mål	Eleverne skal primært kunne: -udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt -anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og gen-rebevidst, herunder redegøre, -analysere og fortolke fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation -demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Kernestof	Kernestoffet er: -mangfoldige litterære genrer -billeder, film og øvrige multimodale tekster -danske tekster fra de seneste 20 år og fra centrale litteraturhistoriske perioder -mindst én tekst af Martin A. Hansen -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder
Anvendt materiale.	Samlet omfang af forløbet i undervisningstid: 27 lektioner à 60 minutter Samlet omfang af forløbet i fordybelsestid: 16 timer Kernestof: Sekundærlitteratur: Faktalink-artiklen "Familien under forandring": https://faktalink.dk/titelliste/familien-under-forandring Analysevejledninger i i-bogen "Håndbog til dansk" af Ole Schultz Larsen: "Litterær analyse af romaner, noveller og kortprosa" "Litterær analyse af digte" "Medieanalyse af spillefilm"

	Teksten "Kortfilm. Filmiske virkemidler", bl.a. om Raskins syv parametre, fra DRs hjemmeside (cirka 2010) Primærlitteratur: Gustav Munch-Petersen: "til mine forældre" (1932) Martin A. Hansen: "Roden" (1955) Tove Ditlevsen: "Dolken" (1963) Jeppe Brixvold: "Partnere" (1998) Julia Butschkow: "Danmarksferie" (2011) (skriftlig aflevering + processkrivning) Yahya Hassan: "Trælameller" (2013) Christina Hesselholdt: Uddrag af romanen "Lykelige familier" (2014) Kristina Nya Glaffey: Uddrag af romanen "Mor og Busser" (2014) Leonora Christina Skov: Uddrag af romanen "Den der lever stille" (2018) (2. år) Cecilie Lind: "Mit barn" (2019) Eva Tind: Første kapitel af "Citronbjerget" (2023 – skriftlig aflevering) Kortfilmen "Middagen", instrueret af Marco Lawson (2022) (2. år) (VÆRK) Kortfilmen "Benja", instrueret af David Cano Rosenvold (2021): https://www.youtube.com/watch?v=CnDB5TMeSBk (skriftlig aflevering, 2. år) Supplerende stof: Suzanne Brøgger: "Fra kernefamilie til kernevåben" – uddrag fra "Fri os fra kærligheden" (1973) Sidsel Falsig Pedersen: "Gevinsten" (2005) (til øvelse om faglig argumentation/fiktion på skrive dag)
Arbejdsformer	Klasseundervisning, skriftligt arbejde med processkrivning og peer feedback, par- og gruppearbejde. Integration af mundtligt og skriftligt arbejde.

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 4	Mediehistorie og journalistik, del 2
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har haft tre fokuspunkter: 1: Mediehistorie/medier i det senmoderne samfund 2: Journalistik/sagprosaanalyse (inkl. produktion af reportage, der overholder genrekravene) 3: Sportsjournalistik (inkl. særlig teori herom)
Faglige mål	Eleverne skal kunne: -udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt -demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder anvende grammatisk terminologi -demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge -anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og gen-rebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere -analysere og vurdere ikke-fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om faget stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger -demonstrere kendskab til digitale mediers indhold og funktion samt indsigt i tilhørende etiske problemstillinger -navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation -demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder
Kernestof	Kernestoffet er: -dansk sprog, herunder sproglig variation og sprog anvendt i private, faglige og professionelle sammenhænge -billeder, film og øvrige multimodale tekster -sagtekster, herunder journalistik, politiske tekster, kommerciel kommunikation og øvrige erhvervsrelaterede tekster -digitale kommunikationsformer, herunder sociale medier -mindst seks værker med genremæssig og historisk spredning, herunder mindst én roman og to øvrige skønlitterære værker -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder -litteratur-, sprog- og mediehistorie

Anvendt materiale.	Samlet omfang af forløbet i undervisningstid: 23 lektioner à 60 minutter Samlet omfang af forløbet i fordybelsestid: 20 (inkl. processkrivning) Hvor intet andet er nævnt, er der tale om kernestof Sekundærlitteratur: I i-bogen "Håndbog til dansk": Kap 2: Om fakta- og fiktionskoder Kap. 4.10: Argumentationsanalyse Kap. 5.1: Avisjournalistik Kap. 5.5.: Billeder Kap. 5.7: Sociale medier Kapitlet "Vi er alle afhængige af nyheder" fra Olsson og Poulsen: "Ryd forsiden" (2004) (om nyhedsbehov) Kapitel 17 i bogen "Journalistik i dansk": "Reportagen skaber liv" Om nyheds- og rapporttrekanten, Videnskab.dk: https://videnskab.dk/kultur-samfund/saadan-kan-forskere-og-journalister-faa-et-bedre-samarbejde/ Analysemodel til sagprosa (udarbejdet af læreren) Peter Madsen og Erik Svendsen: "Medier" (2005) (kapitler om medier i det senmoderne samfund, grænseløse medier) Kapitel 9.0 "Sporten i medierne" + underkapitlerne 9.1-9.5 in i-bogen Fraulund Sørensen: "Sporten i samfundet", Systime Primærlitteratur: Annette Bonde: "Han lærte tidligt, at et liv i politik kommer med en pris", Børsen d. 24.10. 2023 Caroline H. Bilstrup: "Ny luksusdyt", Ekstra Bladet d. 6.11. 2023 Stephanie Surrugues reportage "Den mørkeste nat i Madrid", Politiken d. 14.3. 2004 Diverse papiraviser uge 43, 2023 (supplerende stof – fokus: avistype, stofområder, nyhedskriterier) Mathias Nielsens kronik "Forfatter: Der er gået religion i ekstremløb og grønt-sagssmoothies", Berlingske Tidende, d. 25.9. 2015 (til øvelse i faglig argumentation/sagprosa –supplerende stof) Diverse selvvalgte sportsjournalistiske artikler på https://ekstrabladet.dk/sport/ d. 24.11. 2023 (supplerende stof)
----------------------------------	--

	Selvvalgt sportsjournalistisk artikel på https://ekstrabladet.dk/sport/ d. 15.12. 2023 "Ser I med?", forsiden af Ekstra Bladet Sport d. 6.12. 2023 Beyer og Deding: "Danmark fløj videre", Ekstra Bladet d. 6.12. 2023 Klip fra "Paradise Hotel", selvvalgt episode fra sæson 10-12 (supplerende stof) Klip fra danske nyhedsudsendelser fra 1965, 1976, 2001 og 2022 (supplerende stof) Se & Hørs hjemmeside d. 26.9. 2023 (supplerende stof) Diverse kendissers Instagram- og Facebooksider (analyse i grupper med fremlæggelse for klassen) Skriftligt: Processkrivningsforløb – produktion af en reportage (sportsreportage, arbejdspladsreportage eller andet – selvvalgt emne/sted) Skriftlig analyse af Rasmus Karkov: "Intet menneske er ældre end Touren. Den overlever os alle og viser, om verden står", Berlingske Tidende d. 23.7. 2023 (sportsjournalistik) Mikkel Fyhn: "Empatien er faldende ... Det er migselv-kulturen, der slår igennem", Berlingske Tidende d. 23.1. 2018 + Katrine Læbo: "Ja, jeg er et forkælet curlingbarn!", JP Aarhus d. 5.3. 2018 (essay med udgangspunkt i medietekster om et emne) (alle elever, 3. år) Nynne Sass Larsen: "Det var ikke kun min far, I sloges med. Det var også et barn, I kæmpede imod", kronik i Jyllands-Posten, den 3. maj 2021 (en del elever, 3. år) Harald Toksværd: "Vi er alle fæstebønder i Silicon Valleys feudalstat", debatindlæg i Politiken, den 4. juni 2022 (en del elever, 3. år) Rasmus Willig: "Vi er kede af fake news, men vi lyver vores børn op i deres åbne ansigter hver eneste dag", debatindlæg i Politiken, den 8. marts 2020 (en del elever, 3. år) Mathilde Graversen: "Ruth er flyttet ind på Ålholmshjemmet uden helt at forstå hvorfor – nu står hun for sig selv og ser de andre an", reportage fra Berlingske, den 3. november 2021 (en del elever, 3. år)
Arbejdsformer	Klasseundervisning, par-, gruppe- og projektarbejde med en del fremlæggelser samt kreativt skriveforløb. Derudover skriveworkshops i forbindelse med reportageskrivning

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 5	Danmark i krig
Forløbets indhold og fokus	Forløbets tematiske fokus er Danmarks krigsdeltagelse fra 1848 og frem til det 21. århundrede. Det afvikles tværfagligt sammen med faget Samtidshistorie som optakt til SO6. Nogle primærtekster analyseres i begge fag, andre kun i det ene fag. De nedenfor angivne tekster er dem, der er læst i dansk – nogle grundigere end andre. Der er, som det fremgår, tale om et bredt udsnit af genrer og metoder. Skriftligt har der været særligt fokus på retorisk analyse af taler
Faglige mål	Langt hovedparten af de faglige mål er del af dette forløb: -udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt -demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder anvende grammatisk terminologi -demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge -anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere -analysere og fortolke fiktive tekster -analysere og vurdere ikke-fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden -navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation -demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Kernestof	Primært dette kernestof: -mangfoldige litterære genrer -billeder, film og øvrige multimodale tekster -sagtekster, herunder journalistik, politiske tekster, kommerciel kommunikation og øvrige erhvervsrelaterede tekster -mindst én tekst af Herman Bang -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder
Anvendt materiale.	Samlet omfang af forløbet i undervisningstid: 14 lektioner à 60 minutter Samlet omfang af forløbet i fordybelsestid: 5 Hvor intet andet er angivet, er der tale om kernestof Sekundærlitteratur:

	Fra I-bogen "Håndbog til dansk", Systime: Analysevejledningen "Billedanalyse" Analysevejledningen "Litterær analyse af romaner, noveller og kortprosa" Analysevejledningen "Retorisk analyse af taler" Dokument om retorik, udarbejdet af læreren Primærlitteratur: Monies, David: "Troppernes hjemkomst 1849" (1850) (maleri) Grundtvig, N.F.S.: "Det var en sommermorgen" (1850) (digt) (supplerende stof) Bang, Herman: "Tine" (1889) (uddrag af roman) Forfilm til filmatiseringen af "Tine", instrueret af Knud Leif Thomsen (1964) (supplerende stof) Scavenius, Erik: "Tiltrædelsestale" (1940) Jappe, Louise: "Historien om Danmark", afsnit 9 (44.28- 57.32), DR (2017) (dokumentar) Brostrup, Jacob: "Fremtidens Danmark 1945. Vestintegration" (2018) (maleri) Rasmussen, Anders Fogh: "Pressemøde vedrørende Irak, 21. marts 2003, indledende bemærkninger" Kærn, Simone Aaberg: "Batalje" (2011-2016) (maleri) Frederiksen, Mette: "Tale ved flagdagen for Danmarks udsendte" (2021) Gornstein, Peter: "Peaceforce" (2011) (kortfilm) Skriftligt arbejde i forlængelse af forløbet (udover SO6-rapporten): Analyse af gymnasieelev Caroline Jeppesens tale "Udryddelsen" ved Talefest Midt d. 17.4. 2024
Arbejdsformer	Der er benyttet en del klasseundervisning, men også par- og gruppearbejde samt elevfremlæggelser, herunder kreative produkter med udgangspunkt i uddraget af "Tine". Derudover har eleverne i deres SO6 lavet yderligere analyse 1-2 af kilderne

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 6	Det moderne gennembrud
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har været en introduktion til historisk læsning af tekster/periodelæsning. Det er faldet i to dele: Først er der arbejdet med de væsentligste temaer, skrivestile og forfattere i Det moderne gennembrud gennem næranalyse af fiktionstekster og malerier. Dernæst har eleverne arbejdet med værkslæsning i form af analyse af et centralt værk fra perioden
Faglige mål	Disse faglige mål: -at kunne analysere og fortolke fiktive tekster -at perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -at demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden -at kunne navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation
Kernestof	Primært dette kernestof: -dansk sprog, herunder sproglig variation og sprog anvendt i private, faglige og professionelle sammenhænge (primært i forbindelse med impressionisme) -mangfoldige litterære genrer: <u>billeder</u> , film og øvrige multimodale tekster -danske tekster fra de seneste 20 år og <u>fra centrale litteraturhistoriske perioder</u> -mindst én tekst af Herman Bang og Henrik Pontoppidan -mindst seks værker med genremæssig og historisk spredning, herunder mindst én roman og to <u>øvrige skønlitterære værker</u> -svenske og <u>norske tekster på originalsprog</u> -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder -litteratur-, sprog- og mediehistorie
Anvendt materiale.	Samlet omfang af forløbet i undervisningstid: 22 lektioner à 60 minutter Samlet omfang af forløbet i fordybelsestid: 0 Hvor intet andet er angivet, er der tale om kernestof Sekundærlitteratur: Disse kapitler i i-bogen "Litteraturhistorien på langs og på tværs" af Kjær-Hansen, Kennebo og Bertelsen: "Det moderne gennembruds samfund" "Livssyn og syn på litteraturen"

	"Skrivestil og sprog" "Det moderne gennembruds temaer: køn, klasse og kirke" I i-bogen "Brug litteraturhistorien" af Sørensen og Rangvid: Kapitlet "Retninger i det moderne gennembrud" Diverse materiale om forfatterne I-bogen "Håndbog til dansk": Kapitel 5 om billeder og analysevejledning 9 til billeder Diverse læreroplæg, bl.a. om genren drama Om udbredelsen af "Et dukkehjem": https://ibsenstage.hf.uio.no/pages/browse/map/work (supplerende stof) Primærlitteratur: Anonym: "Den Fattige Piges Sang Ved Vuggen" (1884) Herman Bang: "Foran Alteret" (1880) Henrik Pontoppidan: "Naadsensbrød" (1885) Amalie Skram: Uddrag af "Constance Ring" (NORSK) (1885) Diverse selvvalgte malerier fra perioden af bl.a. L.A. Ring, Anna Ancher, Michael Ancher – til screencaste-projekt om malerkunst Diverse impressionistiske malerier til arbejdet med begrebet impressionisme (supplerende stof) Henrik Ibsen: "Et dukkehjem" (NORSK) (1879) (drama) (VÆRK) TV-spillet "Et dukkehjem", Panduros manuskript efter Ibsens skuespil, instrueret af Palle Kjærulff-Schmidt (1974): https://www.dr.dk/drtv/program/et-dukkehjem_442945 (supplerende stof)
Arbejdsformer	Shared reading (Herman Bang), klasseundervisning, par- og gruppearbejde samt projektarbejdsformen, ink. præsentation for klassen

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 7	Det 21. århundredes litteratur
Forløbets indhold og fokus	Forløbet er læst i flere omgange. På 2. år i form af shared reading af digte med fokus på temaet "at skille sig ud fra det normale" – uden særligt meget fokus på litterære tendenser (i samarbejde med Silkeborg bibliotek). På 3. år har hovedfokus været litterære tendenser, suppleret med to værklæsninger, som har dannet grundlag for udarbejdelse af et multimodalt produkt samt en skriftlig opgave
Faglige mål	Primært fokus på disse faglige mål: -udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt -demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge -anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere -analysere og fortolke fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden -demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger
Kernestof	Primært dette kernestof: -dansk sprog, herunder sproglig variation og sprog anvendt i private, faglige og professionelle sammenhænge -mangfoldige litterære genrer billeder, film og øvrige multimodale tekster -sagtekster, herunder journalistik, politiske tekster, kommerciel kommunikation og øvrige erhvervsrelaterede tekster -danske tekster fra de seneste 20 år og fra centrale litteraturhistoriske perioder -<u>svenske</u> og norske tekster på originalsproget -mindst seks værker med genremæssig og historisk spredning, herunder mindst én roman og to øvrige skønlitterære værker -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder -litteratur-, sprog- og mediehistorie.
Anvendt materiale.	Samlet omfang af forløbet i undervisningstid: 27 à 60 minutter Samlet omfang af forløbet i fordybelsestid: 10 Hvis intet andet er angivet, er der tale om kernestof

Sekundærlitteratur:

I I-bogen "Håndbog til dansk"; Systime:

Afsnittet "Den moderne novelle" i kapitel 3.6 om litterære genrer

Analysevejledningerne:

"Litterær analyse af romaner, noveller og kortprosa"

"Litterær analyse af digte"

"Litterær analyse af raptekster"

-Fra I-bogen "Litteraturhistorien på kryds og på tværs" af Kjær-Hansen, Kennebo og Bertelsen:

"Realismens stiltræk"

"Modernismens stiltræk"

"2000-2020 Eksperimenterende realisme"

"Det 21. århundrede"

"Tendenser i den nyeste litteratur"

-Fra I-bogen "De seneste fem års litteratur", red. af Haaning, Jensen, Wagner og Eriksen:

"Tidens realismeformater"

"Autofiktion"

-Læreroplæg om kulturelle og litterære tendenser omkring og efter år 2000

-Opslag på forfatterweb

-Artiklen "Stjerneforfatter misbrugte hende, da hun var 13. Nu har hun skrevet en chokerende bog om overgrebene" af Kathrine Diez, Berlingske Tidende d. 6.5. 2020 (supplerende stof om Vanessa Springora)

-Interviewet "To be a Greenlander" med Niviaq Korneliussen på Louisiana Channel (2020):

<https://channel.louisiana.dk/video/niviaq-korneliussento-be-a-greenlander> (supplerende stof)

-Interview med Dorthe Nors på European Literature Festival 2016:

https://www.youtube.com/watch?v=SF9VloN_ofc (supplerende stof)

-Ralf Christensen: "Tobias Rahim har kvalme over kapitalisme, elite og egen succes", Information d. 25.10. 2022 (supplerende stof)

Primærlitteratur:

Digte til shared reading:

Luka Holmegaard: "Efter baren lukker", fra samlingen "Havet i munden" (2023)

	Sara Rahmeh: "kære DANMARK", fra samlingen "Langt væk og lige om hjørnet" (2021) Ramlah M Zahor: "Jeg bærer på flere sprog", fra samlingen "frøet der blev til en blomst" (2023) Sebastian Nathan: "den nye læge hedder Simon", fra samlingen "Engle" (2024) Glenn Bech: "Det er privilegeret at kunne identificere sig med noget", fra samlingen "Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet" (2022) Rúni Weihe: "Ud for bygdens mole", fra samlingen "Bølger over det høje græs" (2020) Caspar Eric (red.): uddrag fra "Undskyld vi er her" (2023) Øvrige primærtekster: Jan Sonnergaard: "Den tredje hver måned" (2000) Jens Blendstrup: "Sofus er læge og mor er syg" (2002) Pia Juul: "En flinker fyr" (2005) Dorthe Nors: "Buddhisten" (2014) Jørgen Leth: "Kokkens datter" fra "Det uperfekte menneske" (2007) + oplæsning af samme: http://www.youtube.com/watch?v=n-ubicQNxyo (supplerende stof) Morten Pape: uddrag af "Planen" (2015) Vanessa Springora: Uddrag af "Samtykket" (2020) (oversat litteratur) Athena Farrokhzad: "Vitsvit" (2013) (SVENSK) Athena Farrokhzads egen oplæsning af digtet: https://www.youtube.com/watch?v=ui6cY6vCohk (supplerende stof) Niviaq Korneliussen: "Homo sapienne" (2014 – VÆRK) Tobias Rahim: "Når sjælen kaster op" (musikalbum - 2022 – VÆRK) Tobias Rahim: "Drømmene maler virkeligheden" (2022) (digtsamling) Skriftligt: Vibeke Grønfeldt: "Som en sommerdag" (2021) (få elever) Stine Pilgaard: Uddrag af romanen "Min mor siger" (2012) (få elever) Amalie Langballe: Uddrag af "forsvindingsnumre" (2019) (få elever)
Arbejdsformer	Væsentligste arbejdsformer: -Shared reading -Forelæsning/foredrag -Små skriveøvelser

	-Gruppearbejde, bl.a. projektarbejde i forbindelse med værk-læsning med forskellige produkter (multimodalt, skriftlig formidling) -Mundtlig fremlæggelse -Udarbejdelse af og præsentation af "litterær underholdning" -Klasseundervisning
--	--

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 8	Litteraturhistorisk forløb
Forløbets indhold og fokus	Forløbets hovedformål har været at give eleverne et overblik over de sidste 400 års litteratur- og kulturhistorie. Det har været organiseret på flg. måde: Middelalderen-1700-tallet har været læst som "nedslag" på væsentlige perioder, forfattere og tekster. Romantik og romantisme har været gennemgået grundigere. Det moderne gennembrud er blot kort blevet repeteret, da det tidligere har været læst som periode. Perioden 1900-1940 har igen været læst som "nedslag", og 1940-2000 har været organiseret som projektarbejde, hvor eleverne hver har haft ansvar for en tekst og en periode, som de så har skullet præsentere for deres kammerater
Faglige mål	Primært fokus på disse faglige mål: -udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt -demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge -anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere -analysere og fortolke fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden -demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger
Kernestof	Primært dette kernestof: -dansk sprog, herunder sproglig variation og sprog anvendt i private, faglige og professionelle sammenhænge -danske tekster fra de seneste 20 år og fra centrale litteraturhistoriske perioder -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder -litteratur-, sprog- og mediehistorie -mindst én tekst af Ludvig Holberg, Adam Oehlenschläger, N.F.S. Grundtvig, Steen St. Blicher, H.C. Andersen, Johannes V. Jensen, Martin A. Nexø, Tom Kristensen, Karen Blixen, Peter Seeberg og Klaus Rifbjerg
Anvendt materiale.	Samlet omfang af forløbet i undervisningstid: 37 Samlet omfang af forløbet i fordybelsestid: 7 – fælles for alle med særligt fokus på litteraturhistorie (derudover: opgaver i eksamenssæt, valgt af nogle elever) Hvis intet andet er angivet, er der tale om kernestof

Sekundærlitteratur:

Analysevejledninger i I-bogen "Håndbog til dansk"; Systime:

"Litterær analyse af romaner, noveller og kortprosa"

"Litterær analyse af digte"

Diverse kapitler fra disse I-bøger fra Systime:

"Litteraturhistorien på langs og på tværs" (primært)

"Brug litteraturhistorien"

Diverse oplæg og oversigter udarbejdet af læreren

Primærlitteratur:

"Ebbe Skammelsøn"

Tegnefilm lavet over folkevisen: "Ebbe Skammelsøn – Hvad fanden skal det nu betyde?" lavet af

Rather Homemade Productions (2010): <https://www.youtube.com/watch?v=-QujVaDO8A0>

(supplerende stof)

Thomas Kingo: "Hver har sin skæbne" (1681)

Klip fra filmen "Marie Antoinette", instrueret af Sofia Coppola (2006) (supplerende stof)

Holberg: 2. akt af "Erasmus Montanus" (1731)

Klip fra filmen "En kongelig affære", instrueret af Nikolaj Arcel (2012) (supplerende stof)

Adam Oehlenschläger: "Harpespilleren ved posthuset" (1803)

H.C. Andersen: "Klokken" (1845)

Klip fra Disney-filmene "Pocahontas", instr. af Goldberg og Gabriel (1995) (supplerende materiale)

Staffeldt: "Liljen og Dugdraaben" (1804)

Grundtvig: "Sang i det grønne" (1843)

Erik Grips fortolkning af Grundtvigs digt: <https://www.youtube.com/watch?v=84HVMUSrw1k>

(supplerende stof)

Video – "Der er et yndigt land", fællessang i Parken 2021, DR:

<https://www.youtube.com/watch?v=7CogUiUFKuc> (supplerende stof)

St. St. Blicher: Uddrag af "Marie. En erindring fra Vesterhavet" (1836)

Emil Aarestrup: "Angst" (1838)

Emil Aarestrup: "Paa Sneen" (1938)

J.P. Jacobsen: Uddrag af "Fru Marie Grubbe" (starten af romanen – repetition af periodelæsning på 2. år) (1876)

Martin Andersen Nexø: "En Dømfældelse" (1908) (skriftligt)

Johs. V. Jensen: "Paa Memphis Station" (1904)
Tom Kristensen: "Det blomstrende slagsmål" (1920)
Malerier af Kandinsky, Munch og Franz Marc (supplerende stof)
Karen Blixen: Uddrag af "Babettes gæstebud" (1952)
Jørgen Gustava Brandt: "Urne" (1949)
Klaus Rifbjerg: "Det er blevet os pålagt" (1960)
Peter Seeberg: "Hullet" (1962)
Vita Andersen: "Fredag. Lørdag. Søndag" (1977)
Michael Strunge: "Natmaskinen" (1981)
Helle Helle: "Film" (1996)

Det moderne gennembrud er læst som særlig periode – jfr. denne

Væsentligste arbejdsformer:

- Forelæsning/foredrag
- Små skriveøvelser
- Gruppearbejde, bl.a. projektarbejde om 1940-2000, hvor hver gruppe har haft ansvar for at præsentere tekst og periode for kammeraterne
- Mundtlig fremlæggelse
- Klasseundervisning

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 9	Retorik
Forløbets indhold og fokus	Dette korte forløb repeterer og uddyber retorisk analyse af taler, som eleverne blev introduceret til på andet år i forløbet "Danmark i krig", hvor de også lavede en skriftlig analyse af en tale. Retorikanalysen har dog generelt haft mere vægt end timetallet angiver, da en del elever har beskæftiget sig med det i de skriftlige afleveringer og derudover også i tværfaglige projekter samt SOP
Faglige mål	Eleverne skal primært kunne: -udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt -demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder anvende grammatisk terminologi -demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge -anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere -analysere og vurdere ikke-fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge
Kernestof	Kernestoffet er: -dansk sprog, herunder sproglig variation og sprog anvendt i private, faglige og professionelle sammenhænge -sagtekster, herunder journalistik, politiske tekster, kommerciel kommunikation og øvrige erhvervsrelaterede tekster -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder -litteratur-, sprog- og mediehistorie
Anvendt materiale.	Samlet omfang af forløbet i undervisningstid: 6 Samlet omfang af forløbet i fordybelsestid: 5-10 (ikke alle elever) Hvor intet andet er angivet, er der tale om kernestof Sekundærlitteratur: I I-bogen "Håndbog til dansk", Systime: Kap. 4.9 om retorik Analysevejledningen "Retorisk analyse af taler" Primærlitteratur:

Kong Frederiks første nytårstale d. 31.12. 2024:

- Tekst: https://www.dansketaler.dk/tale/h-m-kong-frederik-x-s-nytarstale_2024
- Video: <https://www.youtube.com/watch?v=AVIDVr3hZPY>

Kong Haralds nytårstale d. 31.12. 2024:

<https://www.kongehuset.no/tale.html?tid=229540&sek=26947&scope=0> (NORSK)

Dronning Magrethes første nytårstale d. 31.12. 1972:

<https://www.youtube.com/watch?v=Eed8PdVxcdc> (supplerende stof)

Skriftligt arbejde:

Essay om den gode tale (en del elever) med udgangspunkt i disse taler:

Sofie Linde: Tale ved Zulu Comedy Galla 2020, sendt på TV2 Zulu, den 6. september 2020

Kronprinsesse Marys tale til Kronprins Frederiks 50-års fødselsdag, uddrag af tale, sendt på DR1, den 27. maj 2018

Svend Brinkmann: "Tillykke med friheden. Men husk, at livet handler om andet og mere end dig selv".

Forkortet udgave af tale holdt på Herning Gymnasium, juni 2019, trykt i Politiken, den 23. juni 2019

Analyseopgave (få elever): Kaj Munk: "Prædiken Nytårsdag", d. 1. januar 1944

Arbejdsformer

Læreroplæg, gruppearbejde og klasseundervisning